

sk0078 4 800 mtik2017

mai külpolitikai hireink tartalomjegyzéke: sk0062-sk0078-ig
budapest, 1983. március 8. /mti/

sk0062 rövid hírek:

madrid: gonzález - nszk
madrid: spanyol helyhatósági
madrid: eta - fenyegetések
szöul: dél-koreai ítéletek
dakka: hajóbaleset

sk0063 javítás az sk0025. számú hirre
sk0064 lengyel vasuti ellenőrzések
sk0065 szejm - külügyi bizottság
sk0066 carter - pfsz
sk0067 nszk
sk0068 libanon-izrael - 2.
sk0069 urban nyilatkozata
sk0070 török bányaszerencsétlenség
sk0071 felső-volta puccskisérlet
sk0072 asszám
sk0073 usa - befagyasztás
sk0074 salvador - emberi jogok
sk0075 usa-salvador
sk0076 tartalomjegyzék /1. rész/
sk0077 tartalomjegyzék /2. rész/
sk0078 tartalomjegyzék /3. rész/

so/fn

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében

főszerkesztő: köves tibor
szerkesztették: éliás béla
heltai andrás
németh gyula
márkus gyula
flesch istván

- v é g e -

21.34 080383 1365

Nuv

-.-

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.010/x

Külföldi hírek

budapest, 1983. március 9.

kül

s z e r d a

sk0001 4 230 mtik1003

megkezdődött a „seti,,

new york, 1983. március 9. /dpa/ - amerikai tudósok több évig tartó programba kezdtek földön kívüli értelmes lények létének megállapítása céljából. egy massachusetts szövetségi állambeli megfigyelőállomás nagy teljesítményű elektronikus rádióteleszkópjának segítségével megkísérlik a földünkön kívül a világmindenségben esetleg máshol is élő értelmes lények jelzéseinek rögzítését. a „seti,,, vagyis a „földön kívüli értelmes lények felkutatásának programja,, négy évig tart.

a programot paul horowitz, a harvard-egyetem fizikusa a világhírű egyetem és a tekintélyes smithsonian-intézet kezelésében működő oak ridge-i csillagvizsgálóban egy gomb lenyomásával kedd este nyilvánította megnyitottnak.

„most már őrajtuk, a földön kívüli lényeken mulik a dolog - mondotta, ami minket illet, bármikor készen állunk jelzéseik felfogására,,.

carl sagan, a cornell-egyetem pulitzer-díjas csillagásza megállapította, hogy a „seti,, az első ilyen jellegű, „hosszu távu, megállás nélküli,, kutatási program az egyesült államokban földön kívüli értelmes lényekkel való kapcsolatteremtésre. az oak ridge-i rádióteleszkóp, amelyhez számítógéprendszer csatlakozik, egyidejűleg 128 000 frekvencia megfigyelésére képes .

le 8¹⁰ WP

a programban részt vevő tudósok véleménye szerint
 //meglehetősen nagy a valószínűsége annak, hogy galaktikánk 300
 millárd csillaga közül soknak a közelében kifejlődött az élet,,
 ml hf fn

06.33 090383 1460

-.-

sk0002 4 230 mtik1004

el nem kötelezettek 1. /1.rész/

kis csaba, az mti kiküldött tgyudósítója jelenti:

uj-delhi, 1983. március. 9. /mti/ - éjszakai ülést tartott
 kedden az el nem kötelezettek mozgalmának vii. csucstalálkozója,
 mivel a felszólalásra jelentkezők száma igen nagy, s a beszédek
 is rendkívül terjedelmesek. szerdára is három ülést irányoztak elő,
 hogy minden állam képviselője szóhoz jusson a jelentkezők közül.

az éjszakai tanácskozáson szólalt fel többek között mengisztu
 hailé mariam, etiópia vezetője. beszédében rámutatott arra, hogy
 milyen súlyos veszélyekkel terhes az egyesült államok politikája
 számos afrikai állam számára. a gyorsan bevezethető alakulatok
 létrehozása, az új amerikai támaszpontok telepítése a térségben
 súlyos fenyegetést jelent. mengisztu elítélte a libia elleni
 amerikai provokációkat is. a béke és leszerelés kérdéseiről szólva
 az etiópiai államfő méltatta azt, hogy a szovjetunió egyoldalúan
 kötelezettséget vállal: nem alkalmaz mások ellen elsőnek
 atomfegyvert.

a libiai küldöttség vezetője, dzsallud kormányfő éles hangon
 elítélte washingtonnak az el nem kötelezettekkel szemben tanúsított
 magatartását és részletesen kitért a libia ellen elkövetett
 provokációkra is. libia küldöttségének vezetője azt követelte, hogy
 zárják ki egyiptomot az el nem kötelezettek mozgalmából.

ugyancsak az éjszakai ülésen beszélt husszein, jordánia királya,
 aki elsősorban a közel-keleti helyzettel foglalkozott és méltatta a
 fezi arab béketervet. elismerően szólt a palesztin nép hősi
 küzdelmeiről, de nem fejtette ki, milyen lehetőség nyílik egy
 esetleges palesztinai-jordániai államszövetség megteremtésére.

ll 810 Vd

mind husszein, mind sok más felszólaló szólt az irak és irán
 közötti háborúról, sürgetve, hogy a felek hagyják abba a harcokat.
 korábban mubarak egyiptomi elnök felajánlotta jószolgálatait a felek
 közötti közvetítésre. az iráni küldöttség egyik képviselője
 újságírókkal folytatott beszélgetésében visszautasította ezt a
 javaslatot. /folyt./

ki/jp éb

06.43 090383 2016

-.-

sk0003 4 230 mtik1005

el nem kötelezettek 1. /2.rész/

közben folytatódik a munka a csucstalálkozó bizottságaiban a
 végleges dokumentumok kidolgozására. a konferencia szóvivője szerint
 a politikai nyilatkozat legtöbb pontjában létrejött az egyetértés.
 értesülések szerint kompromisszumos megoldás várható az
 afganisztánnal foglalkozó szövegrészben.

afganisztán és pakisztán részéről változatlanul egyetértenek az
 ensz közvetítéssel. pérez de cuellar ensz-főtítkár egyébként kedden
 utalt arra, hogy a két ország képviselői rövidesen újra találkoznak
 genfben.

a gazdasági kérdésekkel foglalkozó bizottság a többi között
 javasolja a csucstalálkozóknak, hogy hozzák létre az el nem
 kötelezettek szolidaritási alapját, egyelőre száz millió dolláros
 összeggel. ez az alap rendkívüli segítséget nyújthatna a gazdasági
 válság következtében hirtelen nagyon nehéz helyzetbe jutott
 tagállamoknak.

ki/jp éb

06.45 090383 0905

ll 810 Vd

-.-

sk0004 4 230 mtik1006

japán költségvetés

pietsch lajos, az mti tudósítója jelenti:

tokió, 1983. március 9. /mti/ - a japán parlament alsóháza kedden a késő éjszakai órákig tartó ülésén módosítás nélkül jóváhagyta az 1983-as pénzügyi évre szóló költségvetés tervezetét. az előirányzat rendkívül takarékos, különösen a szociális kiadások valamint az oktatás rovására - katonai célokra azonban az összesen 214 milliárd dollárból 11,7 milliárdot szán, ami az 1982-es fegyverkezési ráfordításokhoz viszonyítva 6,5 százalékos emelkedést jelent. a költségvetés egyébként a tavalyihoz képest az általános kiadásoknak 1,4 százalékos növelését irányozza elő, ami a legalacsonyabb növekedési ütem 1955, az ldp kormányra kerülése óta.

az ellenzéki pártok ugyan hevesen tiltakoztak a nakaszone-kormány tervezete ellen, az ldp-nek kedvező parlamenti erőviszonyok következtében azonban képtelenek voltak bármifajta változtatást keresztülvinni. noha washington kevesellte a fegyverkezést szolgáló összeget, a kabinet a súlyos pénzügyi helyzet, a rekordméretű költségvetési deficit miatt nem kívánt katonai célokra ennél is többet fordítani. egyébként a költségvetés még egy területen hasonlóan bőkezű, s ez a külföldi segélyeké, ami a japán gazdasági- és politikai befolyás kiterjesztésének eszköze.

a tervezettel kapcsolatos parlamenti jóváhagyással a nakaszone-kormány tuljuttott az első nagyobb belpolitikai akadályon. mivel a felsőház jóváhagyása ezek után szinte formalitásnak számít, csaknem bizonyos, hogy a költségvetés az idei pénzügyi év vége, azaz március 31. előtti törvényerőre emelkedik. az elkövetkező hetekben ugyanakkor a törvényhozásban éles vita várható tanaka kakuei volt miniszterelnök politikai sorsát illetően; az ellenzék követeli ugyanis, hogy fosszák meg őt parlamenti mandátumától. értesülések szerint tanaka támogatásában az ldp sem olyan egységes.

pl/jp ha

07.16 090383 1885

pl 8¹⁰ 1885

-.-

sk0005 4 230 mtik1007

usa - salvador

washington, 1983. március 9. /mti/ - weinberger amerikai hadügyminiszter már nem 60 millió, hanem 110 millió dolláros katonai segélyt tervez a salvadori kormánynak. mivel az amerikai kongresszus vezetői kedden a fehér házban különféle feltételekhez kötötték a segélyek folyósítását, a kormányzat most két huron játszik.

a külügyminisztérium szóvivője kedden állást foglalt - a kormány részéről első ízben - amelleit, hogy a salvadori kormány feltétel nélkül kezdjen tárgyalásokat a baloldallal annak a választásokban való esetleges részvételéről. ugyanakkor a fehér ház szóvivője ismét az elnöknek arról a meggyőződéséről beszélt, hogy az egyesült államoknak minden eszközzel végre kell hajtania „antikommunista küldetését”, közép-amerikában.

reagan eredetileg hatvan millió dollárt kért a kongresszustól a salvadori hadsereg számára, de weinberger hadügyminiszter kedden ezt ötvenmillióval megtoldotta. a többletköltségek pentagon-források szerint kiképzésre, a salvadori uthálózat és a hidak kijavítására kell. a fehér házban járt amerikai törvényhozók „ugy értették”, hogy ezen kívül körülbelül ugyanekkora összeget készül a fehér ház kieszközölni salvador számára gazdasági gyorssegély címen is. a fehér ház mindezeket a számokat „javaslatoknak és lehetőségeknek”, minősítette, azzal, hogy reagan elnök még nem hozta meg végleges döntéseit.

br/hi ha

07.21 090383 1405

-.-

sk0006 4 230 mtik1008

befagyasztás

washington, 1983. március 9. /mti/ - reagan amerikai elnök kedden hevesen támadta az atomfegyverek befagyasztásáért küzdő mozgalmakat, s élesen reagált a képviselőház külügyi bizottságának határozatára, amely felszólítja a kormányt: tárgyaljon a szovjetunióval a befagyasztásról.

reagan, aki a floridai orlandóban beszélt kedden, pár órával a határozat elfogadása után, egy protestáns egyházi szervezet képviselői előtt „igen veszélyes csalásnak”, minősítette az

pl 8¹⁰ 1885

atomfegyverek befagyasztását, amely csak „a béke illúzióját”, hozzá. az elnök, szovjetellenes kitételekkel amúgyis alaposan megtűzdelte beszédének szövegét félretéve kijelentette, hogy „a szovjetek globális vágyait”, kellene szerinte befagyasztani az atomfegyverek helyett.

hasonló éles hangnemben támadta reagan a fegyverkezési hajsza megfékezésének amerikai híveit is, akik /mondotta/ „katonai és erkölcsi hátrányba akarják hozni az egyesült államokat,,.

a reagan-féle „béke erő által,, jelszóval tüntettek néhány százan kedden a washingtoni kapitólium előtt, miközben az épület másik oldalán több ezren követelték a kormányzat nukleáris fegyverkezési politikájának beszüntetését.

a kormányzat várhatóan nem fog késlekedni az ellenlépéssel. weinberger hadügyminiszter szerdán sajtóértekezletén terjeszt elő újabb propaganda-brosurát a szovjetunió állítólagos katonai fölényéről.

br/hi ha

07.26 090383 1413

-.-

sk0007 4 230 mtik1009

berlinguer

róma, 1983. március 9. /mti/ - a nyugatnémet és a francia választások eredményét nem lehet egyirányú folyamat jeleként értelmezni - ezt a következtetést vonta le a vasárnapi szavazásokról enrico berlinguer az olasz rádióknak adott nyilatkozatában. az okp főtitkára rámutatott, hogy az elmúlt hónapok során a baloldal is jelentős sikert aratott, például spanyolországban és görögországban és ez is cáfolja a jobboldal előretörésének állítólagos egyirányú folyamatát.

berlinguer ugyanakkor aggasztónak nevezte az nszk választási eredményét, nemcsak a nyugatnémet, hanem az egész nyugat-európai baloldal számára. különösképpen nyugtalanítóknak tekinti a kereszténydemokrata kormány várható külpolitikáját.

az olasz kommunista párt vasárnap befejeződött xvi. kongresszusáról szólva azt emelte ki a főtitkár, hogy „a belső demokrácia terén nem is kis, hanem nagyon nagy lépés történt.,,

Me 8:30 Me

szólt az olasz belpolitikában elsőrangú kérdéssé vált kommunista-szocialista közeledésről is. kijelentette: a kommunisták továbbra is azt várják az oszp-től, hogy döntse el, valóban szándékában áll-e együttműködni a demokratikus alternatíva megvalósításáért.

berlinguer kifejtette, hogy az alternatíva megvalósításához átmeneti szakasz lehetséges, de azt nem lehet megtervezni, mert az a társadalmi-politikai harcok alakulásától függ. az együttműködés gyakorlatában mind a kommunista, mind a szocialista párt megőrizné önállóságát, kezdeményezési szabadságát, jellegét, „de együtt dolgoznának a közös célért, a kereszténydemokrácia hatalmi rendszere felváltásáért, mint ahogy ez más nyugat-európai országban is történt,, - mondta az okp főtitkára.

kir/jp ha

07.30 090383 1693

-.-

sk0008 4 230 mtik1010

pápa

tegucigalpa/san pedro sula/guatemalaváros, 1983. március 9. /afp/ap/dpa/ - a római katolikus egyházfő nyolc közép-amerikai országot felölelő körútjának hatodik állomásán, hondurasban töltötte a keddi napot. san pedro sula városban ii. jános pápának alkalma volt találkozni munkásokkal, akiknek a munka megbecsüléséről, a szakszervezetek alakításának jogáról, az új világgazdasági rendről, és a társadalmi igazságosságról beszélt.

ezt megelőzően a főváros, tegucigalpa közelében 300 ezer hívő előtt celebrált misét, majd magánjellegű megbeszélést folytatott roberto suazo cordova hondurasi elnökkel.

a pápa a keddi esti órákban visszarepült guatemalába. szerdán, utban haiti felé, rövid időre megáll belizében. még ugyanezen a napon haitiben megnyitja a latin-amerikai püspökök konferenciáját.

kj ku éb

07.31 090383 0844

Me 8:30 Me

-.-

sk0009 4 230 mtik1011

thai provokációk

hanoi, 1983. március 9. /mti/ - több, a határon át beszivárgó kambodzsai ellenforradalmi csoportot tettek ártalmatlanná a kambodzsai népköztársaság határvédelmi erői a thaiföldi határ térségében, miközben folytatódtak a thai fegyveres provokációk.

újabb részleteket hozott nyilvánosságra a kambodzsai kormány a februárban az ország nyugati térségeit ért thaiföldi vegyi támadás részleteiről. ezek szerint február 18., 21. és 23-án thai területről 82 és 120 milliméteres aknavetőkből vegyigránátokat lőttek ki pailin térségére. a felrobbant gránátokból fehér ködszerű permet hullott a környezetre, amelytől hárman meghaltak, sokan súlyos mérgezést szenvedtek. a tünetek: hányinger, hirtelen vérnyomásemelkedés, kékes bőrszineződés, rosszullét, majd néhány perc múlva eszméletvesztés. pailintól északra és nyugatra a megtámadott körzetek, beleértve az ivóvízforrásokat, tartósan szennyeződtek a vegyi harcanyaggal - huzza alá a phnom penh-i közlemény.

tasanh és samrong nyugat-kambodzsai települések körzetében polpotista beszivárgókat semmisített meg, fegyvereket zsákmányoltak az ellenségtől. a phnom penhben kiadott jelentés szerint az elmúlt héten a thai tüzérség 56 alkalommal lőtt kambodzsai területeket, battambang nyugat-kambodzsai tartomány fölött a thai légierő gépei hét alkalommal hajtottak végre felderítőrepülést, 2-3 kilométer mélységben. a tengeren 199 esetben hatoltak be az ország területi vizeire .

dp/jp ha

07.35 090383 1480

Al 8³⁰ Né

--

sk0010 4 230 mtik1012

görögország - amerikai támaszpontok

athén, 1983. március 9. /afp/ap/upi/ - kedden este szalonikiben ötvézezer tüntető követelte az amerikai katonai támaszpontok mihamarabbi bezárását. tiltakozó megmozdulás volt a görög fővárosban is, ahol tízezer nő tiltakozott az amerikai támaszpontok és a nukleáris fegyverek ellen.

a béketüntetések egybeestek a katonai támaszpontok használatáról folyó görög-amerikai tárgyalások újabb szakaszának kezdetével. a szaloniki megmozdulást baloldali békemozgalmak, míg az athéni felvonulást a görög nőszervezetek kezdeményezték. a tüntetés résztvevői a görög parlamentnél emlékiratot nyújtottak át, majd az erősen őrzött amerikai nagykövetség elé vonultak. az ország más városaiban is voltak tüntetések, és a görög békemozgalmak újabb megmozdulásokat akarnak szervezni a hét folyamán.

mint arról a görög sajtó is beszámolt, a hét elején kezdődött görög-amerikai tárgyalások korántsem problémamentesek: a leginkább vitatott kérdés, hogy mennyit fizessen washington a támaszpontok használatáért. az ethnosz című athéni napilap szerint a görög kormány washingtontól egymilliárd dollár segélyt kér. az amerikai kormány viszont csupán fele ennyi összeget ajánlott fel.

késlelteti a megegyezést, hogy a felek még nem tudtak megállapodni a támaszpontok bezárásának időpontjáról. az athéni amerikai nagykövetség szóvivője közölte, hogy az egyesült államok nem fogadhat el kötött menetrendet a támaszpontok bezárásáról, mert ez a más országokkal kötött katonai egyezmények megóvása szempontjából veszélyes precedenst teremtene.

mint ismeretes, a görögországi katonai támaszpontok használatát szabályozó 1953-as egyezmény 1978-ban lejárt, a szerződés megújítását célzó megbeszélések a múlt év októberében kezdődtek. a mostani megbeszélésekre négyhetes szünet után került sor, mert az amerikai küldöttség vezetője tanácskozás céljából washingtonba utazott.

km ku éb

07.49 090383 1933

Al 8³⁰ Né

--

sk0011 4 230 mtik1013

rövid hírek

waldheim

bécs, 1983. március 9. /apa/ - kurt waldheim volt ensz főtitkár elnököl azon a bécsi konferencián, amelyen a világ különböző részeiből érkezett volt államfők és miniszterelnökök megvitatják a világ fejlődésének gondjait. ott van egyebek mellett helmut schmidt volt nyugatnémet kancellár, leopold sedar senghor volt szenegáli elnök, edward heath, volt angol miniszterelnök. rudolf kirschla:ger osztrák elnök kedden a bécsi hofburg palotában ebédet adott a konferencia résztvevőinek tiszteletére.

hajószerencsétlenség

dakka, 1983. március 9. /ap/ - a bangladesi mudatelkhalí folyón vasárnap felborult és elsüllyedt hajó legalább kétszáz utasa közül eddig kilencven személy holttestét találták meg. a hatóságok szerint a felborulást az okozta, hogy a hajó túl volt terhelve.

földcsuszamlás

recife, 1983. március 9. /afp/ - kedden a braziliai recifében házak dőltek össze a sorozatos földcsuszamlások miatt. a szerencsétlenség következtében tizen meghaltak, harmincan megsérültek. legalább kétszáz ember hajléktalanná vált.

... szi ku éb

08.01 090383 1104

-.-

sk0012 4 230 mtik1014

a fegyverkezés és a gazdaság

ottawa, 1983. március 9. /ap/ - a világ jelenleg percenként egymillió dollárt költ fegyverkezésre és ez jelentősen akadályozza mind a fejlett, mind a fejlődő országok gazdasági növekedését - jelentette ki kedden ottawában shirdath ramphal, a brit nemzetközösség főtitkára.

a politikus a fejlődés és a leszerelés kérdéseivel foglalkozó nemzetközi konferencián szólalt fel és azt elemezte, hogy milyen mértékben nőnek a világ államainak katonai kiadásai. már sok ország

sk 830 de

kormányja elismeri azt az összefüggést, hogy a növekvő fegyverkezés a gazdasági fejlődés akadálya, a nagyhatalmak között mégis tovább folyik a fegyverkezési verseny - állapította meg ramphal.

rámutatott, hogy a világ fegyverkezési kiadásainak kétharmad része a fejlett országokra jut, de aggasztóan növekszik a harmadik világ országainak katonai költségvetése is.

a gazdaság színvonalát és az élet minőségét tekintve nő a különbség a fejlett és a fejlődő országok között, de az utóbbiak a katonai kiadások területén mindent megtesznek „lemaradásuk” bepótlására, s ehhez a fejlettektől nem csekély segítséget kapnak - mondta ramphal.

a brit nemzetközösség főtitkárának adatai szerint az ezredfordulón az emberiség várhatóan kétmillió dollár nagyságu összeget fog percenként költeni fegyverkezésre, ez tehát a jelenlegi összeg kétszeresét jelenti. az 1977-1981 közötti időszakban a világ fegyverkereskedelmének nagysága 120-140 milliárd dollár közötti összeget tett ki. a fegyverkereskedelem kétharmad részét a fejlődő országokkal bonyolították le.

pc ku éb

08.22 090383 1598

-.-

sk0013 4 300 mtik1015 /panoráma/

nato - „hadijáték”, /1.rész/

brüsszel, 1983. március 9. /mti-panoráma/ - a válsághelyzet a perzsa-öbölben keletkezett irak és irán háborúja kapcsán február 24-én. narancssárga - azaz „nagyon titkos és sürgős”, - úrlapokon riasztották a nato vezérkarát. a mons melletti főhadiszálláson és a brüsszeli központ „helyzetkövető”, termében a képernyők és villogó világtérképek előtt az atlanti vezérkar, katonák és diplomaták lázas tevékenységbe kezdtek. surrogtak a távközlési vonalak a központ és a fővárosok, a különböző katonai egységek között. üzenetek, parancsok, tanácskozások követték egymást, napról napra nyugtázva a kelet-nyugati feszültség éleződését, amint fokról fokra konfliktussá érlelődik. március elején megindult a háború, és felmerült az atomfegyverek bevetésének kérdése.

mindez két hétig, március 9-ig tartott. a válság kétévente ismétlődik hasonló módon a wintex cimex elnevezésű hadvezetési törzsgyakorlat keretében, próbára téve a nato riasztási rendszerét,

sk 930 de

válságkezelési mechanizmusait, távközlési rendszereit - élet- és valóságújen „lejátszva”, egy konfliktust, amelynek forgatókönyve nincs előre megírva, hanem mint az olasz comedia del'arte műfajában, csak fő vonalakban, és rögtönzésszerűen alakul. a terepen ilyenkor egyetlen ember sem mozdul. a hadműveleteket irányító katonák és politikusok játsszák el a hadijátékot: tanácskoznak, döntést hoznak, utasításokat adnak ki. az idegi megterhelés viszont valódi, és a legnagyobb próbatételt az üzenetek és parancsok továbbítói állják ki.

az ideai feltételezés: az iraki-iráni konfliktus következtében elvágják a nyugat számára létfontosságú olajutvonalakat, s ebből világméretű konfliktus alakul ki. a brüsszeli központ barakkszerű pavilonjainak kopár folyosóin igazi tanácskozásokra siető diplomaták keresztezték a fiktív témájú megbeszélésre igyekvők útjait. újságírók nélküli sajtókonferenciákat tartottak, tisztázva, melyek az elképzelt események megszünt s a világgal közölhető részletei. a játékba egy bizonyos ponton bekapcsolódtak a kormányfők, akik a politikai döntést meghozták az atomfegyverek indításáról. görögország - újabb jele a papandreu-kormány távolságtartásának - idén nem vett részt a gyakorlatban. /folyt./

mp/dj pn-pan
08.40 090383 2246

-.-

sk0014 4 300 mtik1016 /panoráma/

nato - „hadijáték”, /2.rész/

a valóság ugyan mindig nagyobb fantáziával és váratlanabban rendez meg történéseit, mint a legképzeltetűsabb stratégiák, de a brüsszeli illetékesek szerint a hasonló gyakorlatok mégsem haszontalan, a gyerekek „hajócsatáihoz”, hasonló időtöltések. rámutatnak a kialakított mechanizmusok gyenge pontjaira, felvethetnek előre el nem gondolt helyzeteket, jelezhetnek addig nem észlelt hibaforrásokat. a kormányfők közötti műholdas, titkosan kódolt körkapcsolás például gyors egyeztetés és döntéshozás céljából a technika mai szintjén sem egyszerű dolog, sok érintett /köztük maguk a kormányfők/ pontosan begyakorlott együttműködését igényli.

le 930 de

egy érdekesség: 1980-ban a hasonló nato-gyakorlatot leállították. a kiindulópont akkor tito elnök feltételezett halála és a jugoszlávia körül ennek kapcsán kirobbant válság volt. tito halála azonban valóban bekövetkezett, s a rendezők jobbnak látták abbahagyni a játékot.

magyar péter, mti panoráma

mp/dj pn-pan
08.48 090383 1013

-.-

sk0015 4 230 mtik1017 /panoráma/

„észak - dél”, a csucson-1.

marton jános, az mti munkatársa írja:

1983. március 8. /mti-panoráma/ - a hatvanas években 26-szoros volt a fejlett „észak”, és a fejletlen „dél”, legszegényebb országai közötti szintkülönbség, a hetvenes évek végére 44 - szeresére tárgult a rés az egy főre jutó gazdasági teljesítményben. ma már egyre kisebb az esély arra, hogy az évtizedek óta folyamatosan mélyülő szakadék közös erőfeszítések nélkül, csupán a piaci játékszabályok hatására szűküljön.

a helyzet fonáksága, hogy amikor mélypontra zuhant a világkereskedelem s a nemzetközi bankrendszert 600 milliárd dolláros adósság terheli, tehát amikor égető szükség volna nemzetközi összefogásra, a hajlandóság erre a lehető legcsekélyebb. az el nem kötelezett országok új-delhi csucstalálkozójukról remélik, hogy az ismét nyomatékokat ad mindazoknak a követeléseknek, amelyeket a fejlődő világ az unctad, a gatt, illetve a nemzetközi valutalap fórumain következetesen, de mindeddig eredménytelenül hangoztatott. az ensz szervezeteiben az ugynevezett 77-ek csoportja 125 fejlődő ország képviselőjében sürgeti már három éve a „globális észak- dél párbeszéd”, megindítását.

piaci automatizmusok még a legkedvezőbb esetben sem hozhatják azt az eredményt, amelyet az el nem kötelezettek az új alapokra helyezett világ gazdasági rendtől várnak. nem lesz lényegi változás, ha például az olajárak tovább csökkennek. 1-2 százalékos növekedési többletet jelenthet ez a fejlett ipari országoknak, ami bizonyos mértékben fellelenti ugyan a fejlődő országokból származó behozatalt és dollármilliárdokkal csökkenti a kőolaj behozatalára szoruló „harmadik világ”, terheit, ugyanakkor kiapasztja azokat a segélyforrásokat, amelyekre a fejlődők a gazdag arab olajtermelők jóvoltából számíthattak.

le 930 de

„a felelősség néhány ipari országot és köztük a legnagyobb gazdasági hatalmat terheli a globális tárgyalások sikertelenségéért és azért, hogy késik e tárgyalások politikai és gazdasági szükségszerűségének felismerése, - írta az el nem kötelezettek értekezlete gazdasági bizottságának faruk subhan, a „77-ek csoportjának, elnöke. /folyt./

ma pn
08.50 090383 2151

.-.

sk0016 4 230 mtik1018 /panoráma/

„észak-dél,, a csúcson - 2.

a fejlődő világ nem rendelkezik kellő gazdasági hatalommal gazdaságpolitikai szándékai megvalósításához, a romboló hatású kényszerintézkedésektől pedig tartózkodik. subhan cáfolta például azt a híresztelést, hogy a fejlődő világ tartozásai kifizetésének együttes és szervezett megtagadására készülne, hogy ezzel kényszerítse a gazdagokat az „észak-déli,, tárgyalóasztalhoz.

az 1979. évi havannai csucstalálkozón is megfogalmazták: a válság csak úgy oldható meg, ha a fejlődők kereskedelmét, élelmezési helyzetét, pénzügyeit, ipari és mezőgazdasági fejlesztésük gondjait átfogóan „globális,, kérdésként kezelik. hiába növelnék - a fejlődők követelése szerint - a tagországok befizetéseit a nemzetközi valutaalapba, ha a fejlődő világ mezőgazdasági terményeit csak egyre olcsóbban és kereskedelmi akadályokba ütközve tudja értékesíteni. hiába a sokfajta kereskedelmi engedmény, ha nem kíséri az adott országban a nemzeti érdekeknek megfelelő gazdasági fejlesztés. a javak újfajta elosztását és érdekeikért munkálkodó nemzetközi szervezeteket követel a fejlődő világ.

hogy eddig semmi sem valósult meg az „új világgazdaságból,, az nagymértékben a legfejlettebb tőkés országok ellenállásán mulott, de nemcsak azon, hanem a fejlődő világ változatosságán, az országok eltérő gazdasági érdekein és azon is, hogy a fejlődő országok sokasága integrálódott a tőkés világgazdaságba. konzervatív arab olajtermelők, a nyugati gazdasághoz ezernyi szállal kapcsolódó gyorsan iparosodó országok, az évszázados elmaradottságon történelmileg rövid idő alatt új gazdasági módszerekkel tuljutni szándékozó haladó kormányzatok, szocialista uton járó országok - csak néhány szín az új-delhi palettáról.

ll 930 Vd'

több latin-amerikai és ázsiai ország jutott előnyhöz például az elmúlt évtizedben az iparosításban, a késztermékkivitelben a hagyományos világgazdasági kapcsolatrendszeren belül, szoros gazdasági és politikai összefonódásban a tőkés hatalmakkal - ők az el nem kötelezettek általános gazdasági nyilatkozataihoz rendszerint egészen más, főként taktikai megfontolásból csatlakoznak, mint az iparnélküli legszegényebbek.

az átfogó programnyilatkozatban kifejezésre juttatandó konszenzust mindazonáltal hiba lenne figyelmen kívül hagyni. ezen túl néhány gyakorlati kérdésben is várható előrelépés új delhiben: szó van arról, hogy 1985-től létrehozzák a „harmadik világ,, saját bankját és új javaslatok születnek olyan fórumok létrehozásáról is, amelyek kifejezetten a „dél,, érdekében ténykednének például az ensz szakosított kereskedelmi, pénzügyi, ipari és mezőgazdasági szervezeteiben.

ma bd
08.51 090383 2650

.-.

sk0017 4 230 mtik1019

rendbontási kísérletek, letartóztatás

varsó, 1983. március 9. /mti/ - wroclawban kedden rendbontási kísérletekre került sor - jelentették a szerdai varsói lapok. a pap hírügynökség közölte, hogy délután a város egyik terén fiatalok csoportjai gyűltek össze. a rendfenntartó erők megelőző akcióinak eredményeként, közvetlen kényszerítő eszközök alkalmazása nélkül sikerült elkerülni, hogy jelentősebb rendzavarás történjék. este hat óra tájban a wroclawi székesegyház környékén a mise előtt és után egyes csoportok újból megpróbálták megzavarni a nyugalmat. a hatóságok az illegális megmozdulások 43 legagresszívabb résztvevőjét őrizetbe vették.

ugyancsak a szerdai varsói lapok számoltak be arról, hogy a varsói vajdasági ügyészség intézkedésére ideiglenesen letartóztatták aleksander malachowskit, a volt „szolidaritás,, országos és regionális vezető szerveinek egykori tagját. gyaníthatóan részt vett az illegális „szolidaritás,, tevékenységében, a hatóságok egy titkos gyűlésen vették őrizetbe. malachowskit a szükségállapot bevezetésekor internálták, később azonban szabadon bocsájtották. ügyében folyik a vizsgálat.

kn/hn ha
09.03 090383 1159

ll 930 Vd'

.-.

kül

- 16 -

1983.03.09.

sk0018 4 230 mtik1020

carter

jeruzsálem, 1983. március 9. /reuter/ap/upi/ - carter volt amerikai elnök szerdán a megszállt területek; ciszjordánia és a gaza-övezet egy-egy palesztin politikusával találkozik. a közel-keleti köruton lévő carter kedden utjának első állomásáról, kairóból érkezett hatnapos magánlátogatásra izraelbe.

a volt elnök - mint azt nyugati hírügynökségek jelentették - izraelben nem kis bosszúságot okozott vendéglátóinak azzal, hogy elutasította az izraeli kíséretet a betlehem, illetve a gázai polgármesterhez vezető útjához. egy izraeli illetékes szemére vetette a volt amerikai elnöknek, hogy magatartásával „izraelhez képest külföldi területnek,, minősíti a szóbanforgó körzeteket.

carter, mint hírül adtuk, kedden este találkozott begin miniszterelnökkel, aki - egyértelműen amerikai vendége és a pfsz illetékesei közötti kairói találkozóra utalva - arra emlékeztette őt, hogy anvar szadat, a néhai egyiptomi elnök a pfsz-t távol kívánta tartani a közel-keleti tárgyalási folyamattól. /a camp david-i megállapodások három aláírója carter, szadat és begin volt./

begin - közölte egy izraeli személyiség - másfelől rövidesen mutakozó „pozitív eredményeket,, jóslott az izraeli-libanoni tárgyalásokon.

carter szerdán egyebek közt találkozik mose arensszel, izrael ujonnan kinevezett hadügyminiszterével.

hivatalos izraeli forrásokból ismeretessé vált továbbá, hogy jichak samir izraeli külügyminiszter a libanoni helyzet megvitatása céljából e hét végén az egyesült államokba utazik.

rg-ág ku éb

09.07 090383 1554

del 970 /K/

--

L
kül

- 17 -

1983.03.09.

sk0019 4 230 mtik1021

brit bányászok

london, 1983. március 9. /mti/ - a brit bányász-szakszervezet 200 ezres tagsága előzetes, de teljesen megbízható jelzések szerint „nem,,-mel szavazott saját végrehajtó bizottságának sztrájk-kezdeményezésére.

noha a szavazatszámolás csak szerdán kezdődött meg és a hivatalos eredményt csütörtökön teszik közzé, három - „barométernak,, számító - bányakörzetben, derbyshire-ben, lancashire-ben és durhamban kiderült: a bányászok nagy többsége a sztrájk ellen adta le a szavazatát.

a szakszervezeti szabályok értelmében legalább 55 százalékos többségnek kell kialakulnia az általános munkabeszüntetés meghirdetéséhez.

a sztrájkot a vb tiltakozásnak szánta a tömegével fenyegető bányabezárások ellen. arthur scargill elnök szerint a harc az egyetlen lehetőség a szénhivatal „hentesbárdja,, ellen.

a brit sajtó most arra tippel, hogy a sztrájk elmaradását a kormány felhatalmazásnak fogja érezni a bányabezárások végrehajtásához, illetve annak az embernek - ian mcgregornak - a szénhivatal élére való kinevezéséhez, aki az acéliparban már sikerrel keresztülvitte a veszteséges kapacitások csökkentését.

alig fél év leforgása alatt a bányászszakszervezet tagsága most másodízben szavazta le vezetői sztrájkfelhívását.

ae/hi ha

10.20 090383 1288

del 1120 /K/

--

sk0020 4 230 mtik1022

rakéták

Luanda, 1983. március 9. /taszsz/ - az egyesült államok, a dél-afrikai köztársaság és izrael megállapodást kötött arról, hogy a közeljövőben a dél-afrikai köztársaság területén közös kísérleteket folytatnak amerikai, manőverező robotrepülőgépekkel - közölte az angol angolai hírügynökség.

a terv kétféle súlyos veszélyt is rejt magában: egyrészt a 3700 kilométer hatótávolságú rakéták révén a pentagon hatósugarába kerül szinte egész afrika, másrészt hadászati fegyverek jutnak a fajöldöző pretoriai rendszer birtokába. könnyen megtörténhet ugyanis, hogy a kipróbálás ürügyével odatelepítő nukleáris eszközök véglegesen is a dél-afrikai köztársaság tulajdonában maradnak - mutat rá a hírügynökség.

ta ku éb

11.14 090383 0746

--

sk0021 4 230 mtik1023

jugoszláv népfrent - gazdasági problémák /1.rész/

kopreda dezsó, az mti tudósítója jelenti:

belgrád, 1983. március 9./mti/ - a jugoszláv dolgozók szocialista szövetsége kész arra, hogy még tevékenyebben, minden erő mozgósításával hozzájáruljon a gazdaság megszilárdítását célzó akcióprogramjának megvalósításához - szögezték le a szocialista szövetség /népfrent/ országos választmánya elnökségének kedden megtartott ülésén.

a tanácskozáson elhangzott vitaindító a lapjelentések szerint elismeréssel szölt több kedvező jelenségről, így a termelékenységnek az év eleje óta egyes iparágakban történt növekedéséről, az energetikai helyzet javulásáról, a világpiachoz való fokozott alkalmazkodásról.

emellett azonban megállapította a jelentős problémákat is: nem eléggé intenzív a kivitel, gyengül a gazdaság fizetőképessége, nagy méreteket öltött az áremelés, csökken a munkásosztály életszínvonala és tapasztalható a piac bezárkózása, amely mögött gyakran körzeti, tartományi és köztársasági érdekek állnak. a fontos gazdasági

Ad 11.22.001

feladatok nem szoríthatják háttérbe a szociálpolitikát, annál is kevésbé, mivel stagnál az életszínvonal, a kis keresetű munkások esetében pedig kifejezetten csökken - szögezte le a beszámoló.

a vitában felszólalók rámutattak az ellátási nehézségekre, az infláció változatlan magas ütemére. állást foglaltak amellelt, hogy a népfrent dolgozzon ki külön akciót a szociálpolitikai célok elérése érdekében.

kiemelten esett szó a külföldön dolgozó jugoszláv munkások problémáiról, különös tekintettel arra, hogy a nyugat-európai országok növekvő munkanélkülisége az ő helyzetüket is megnehezíti. csak a közös piac országaiban több, mint hatvanezer jugoszláv munkanélkült tartanak nyilván. ezzel összefüggésben a tanácskozáson sikraszálltaka külföldön dolgozó munkások hazatérésével, a hazai társadalmi-gazdasági folyamatokba való bekapcsolásukkal foglalkozó állásfoglalások, határozatok következetes megvalósításáért. /folyt./

kd/hn ha

11.16 090383 2006

--

sk0022 4 230 mtik1024

jugoszláv népfrent - gazdasági problémák /2.rész/

a vita kritikus és önkritikus hangvételét jól jellemezte alekszandar grlicskov hozzászólása, amelyben megállapította, hogy a stabilizációs célok immár harmadik éve nem valósulnak meg, ezért nyíltan kell beszélni az okokról és fel kell tenni a kérdést: vajon az eszmei alap vagy az eszközök nem megfelelőek? a továbblépés elengedhetetlen feltételének nevezte a középtávu fejlesztési tervek módosítását, a községektől kezdve egészen a föderációig, hangoztatva, hogy a gazdasági mechanizmusokat a válsághelyzethez kell igazítani. grlicskov mellett más felszólalók is állást foglaltak az adminisztratív intézkedések elburjánzása ellen, hangoztatva, hogy az ilyen eljárás csökkenti a gazdasági törvényszerűségek hatékonyságát.

Ad 11.22.001

a szocialista szövetség országos választmányának elnöksége úgy határozott, hogy a gazdasági stabilizációval kapcsolatos állásfoglalásait eljuttatja a szövetségi képviselőháznak és javasolja, hogy a szövetségi kormány, valamint a hosszú távu gazdaságstabilizációs stratégia kidolgozásán munkálkodó ugynevezett kraigher-bizottság minél előbb hozzon konkrét intézkedéseket a gazdaság megszilárdítása érdekében.

kd/hn ha
11.18 090383 1216

-.-

sk0023 4 230 mtik1025

elméleti konferencia

berlin, 1983. március 9. /taszsz/ - berlinben nemzetközi elméleti konferenciát tartottak marx károly tanításának időszerűségéről és arról, hogy a marxizmus milyen szerepet játszott a népek békéért és haladásért vívott harcában. a konferencián bulgária, csehszlovákia, lengyelország, magyarország, az ndk és a szovjetunió tudósai vettek részt.

a konferencia résztvevői megvitatták azt is, hogy marx károly eszméi milyen hatást gyakorolnak napjaink forradalmi folyamataira.

szi ku éb
11.18 090383 0530

-.-

sk0024 4 230 mtik1026

francia választási kampány

párizs, 1983. március 9. /mti/ - a francia községtanácsai választások második fordulójára előtti kedden éjjelkor zárták le a jelöltek listáit azokban a városokban, ahol vasárnap másodszor is szavaznak, mert az első fordulón egyik lista sem szerezte meg az abszolút többséget. az fkp és a szocialista párt közötti megállapodás értelmében a második fordulón közös listán indulnak a két párt jelöltjei abban a néhány városban is, ahol az első fordulón külön indultak. a jobboldal pártjai hasonló megegyezést kötöttek. így a vasárnapi második forduló már mindenütt a jobboldal és baloldal párbaja lesz.

ebben a párbajban több helyütt a döntőbíró szerepét tölthetik be a környezetvédők csoportjai, amelyek az első fordulón külön listákon indultak, s több városban megszerezték a szavazatok 8-10 százalékát. e csoportok azonban nem tanusítanak egységes magatartást, néhány helyen a baloldal listáján, másutt a jobboldalén vesznek részt jelöltjeik a második fordulón, néhány városban pedig egyik fél támogatására sem szólították fel választóikat.

a választási kampány feszültséggel teli légkörére jellemző az az incidens, amely a párizsi mezőgazdasági kiállításon zajlott le. mauroy miniszterelnök kedden délután megtekintette a kiállítást és beszélgetést folytatott a mezőgazdasági szervezetek képviselőivel. jobboldali tüntetők heves fütykoncertbe kezdtek a miniszterelnök ellen, lemondását követelték és chirac-ot éltették. a tüntetés olyan hevesé vált, hogy a miniszterelnök a tervbe vett időpont előtt elhagyta a kiállítást.

a l, humanité vezércikkében rámutat : a vasárnapi szavazás elemzése azt mutatja, hogy a tartózkodók első sorban a korábbi baloldali választók közül kerültek ki. a szavazásban résztvevők aránya körülbelül azonos volt az 1977. évvel, de helyenként feltűnően változott: sokkal kevesebben tartózkodtak azokban a városokban, ahol a jobboldal győzött, míg a korábban baloldali többségű városokban jóval magasabb volt a tartózkodók aránya. megfigyelhető volt ez a jelenség a nagyvárosok népi negyedeiben, ahol a kisebb keresetű dolgozók élnek, valamint párizs elővárosaiban, a hagyományos „vörös övezetben”, is. az fkp lapja hangsúlyozza: a fő feladat most az, hogy mozgósítsák ezeket a választókat, akik korábban a baloldalra szavaztak. meg kell értetni velük, hogy tartózkodásukkal a jobboldal ügyét segítik elő, s a jobboldaltól semmi jót nem remélhetnek, a jobboldal sikere csak súlyosbitaná helyzetüket. széles tömörülést kell létrehozni a baloldal listái körül, hogy eltorlaszolja a jobboldal utját.

ds/jp ha

11.55 090383 2605

fi

145

-.-

sk0025 4 230 mtik1027

rakéták - financial times

London, 1983. március 9. /mti/ - a londoni financial times szerdán - forrás megjelölése nélkül - terjedelmes tudósítást közölt arról, hogy az európai nato-kormányok új fegyverzetkorlátozási kezdeményezésre szeretnék rábírní az egyesült államokat.

a lap úgy tudja: elsősorban a brit és a nyugatnémet kormány érvel amellett, hogy még március 28-a - a genfi tárgyalási szünet beállta előtt - volna szükség új, átfogó amerikai javaslat megtételére. ezzel a szóban forgó kormányok szerint visszaszerezhető volna a nato számára a kezdeményező szerep.

nyugat-európa olyan javaslatot látna szívesen, amely a „nullamogoldástól”, különböző, ugynevezett, „közbülső megoldás”, felé vinné a szovjet-amerikai tárgyalásokat, - véli a financial times, rámutatva: washingtonban még mindig nem döntöttek el, bölcs dolog-e „kevesebbel megelégedni”, mint a szovjet részről komolytalannak minősített/ „nullaváltozattal”,.

emellett még a lap sokfajta lehetséges korlátot említ. fölhozza egyebek között, hogy ha a feltételezett új amerikai indítvány a reagani elgondolásokat teljesíti, és még csak utalást sem tesz a francia és a brit önálló nukleáris erőnek a fegyverzetkorlátozási mechanizmusba való bevonására, a szovjetunió vonakodni fog akár tárgyalási alapnak is elfogadni ilyen kezdeményezést.

... ae/hn ha

12.04 090383 1359

-.-

sk0026 4 230 mtik1028

balkán-dzsurov-cikk

szófia, 1983. március 9. /mti/ - a nato növekvő katonai jelenléte a földközi-tenger keleti medencéjében fenyegeti a balkáni országok biztonságát - állapítja meg dobri dzsurov hadseregtábornok, a bkp kb politikai bizottságának tagja, nemzetvédelmi miniszter a rabotnicseszko delo szerdai számában közölt cikkében. dzsurov emlékeztet rá, hogy az amerikai militarista körök az állami politika rangjára emelik a szovjetunióval és a varsói szerződéssel szembeni katonai fölény elérését. ezt a politikát követik délkelet-európában is. az egyesült államok - más térségekhez hasonlóan -

Fi

142

„létfontossága”, érdekövezetével nyilvánítja a szocialista országok közelében lévő földközi-tengert, amelyet hidfőállásnak tekint agresszív stratégiai tervei megvalósításához.

az utóbbi években megerősítették az észak-atlanti szerződés szervezetének dél-európai állásait. különösen nagy veszélyt jelent a térség békéjére a 112 szárnyasrakéta sziciliába történő telepítéséről hozott határozat. ezek a fegyverek nem védelmi, hanem támadó jellegűek, a szocialista országokkal szembeni agresszív eszközök. lényegesen megnövelték a nato nukleáris csapásmérő képességét a földközi-tenger keleti medencéjében. a tengeralattjárók atomrakétái és a 6. amerikai flotta nukleáris robbanófejekkel felszerelt bombázói egyidejűleg több száz nukleáris csapást képesek mérni 4500-5000 kilométer távolságra lévő objektumokra. az egyesült államoknak törökországban és görögországban 11 nagy katonai támaszpontja és több tucat kisebb katonai objektuma van, ezeken nukleáris robbanótölteteket is tárolnak. 1983 végéig törökországban és görögországban kiépítik az awacs légifelderítő rendszerek földi állomásait. a térségben működő amerikai katonai objektumok többségét a szocialista országokkal szembeni hirszerzésre és aknamunkára használják fel. a nato földközi-tengeri katonai hidfőállásaiból nem hagyhatók ki a ciprusi brit támaszpontok, amelyek szintén aktívan részt vesznek az évente 15-25 alkalommal megtartott nagy nato-hadgyakorlatban.

a bolgár népköztársaság következetes és elvi békepolitikája keretében nagy jelentőségű a balkán-félsziget atomfegyvermentes övezetté alakítására tett javaslata - írja egyebek között dobri dzsurov hadseregtábornok.

... ék/jp ha

12.16 090383 2278

-.-

sk0027 4 230 mtik1029

spanyol- szakszervezeti választás

madrid, 1983. március 9. /mti/ - a szocialista ^{munkás} párt^{hoz} közelálló dolgozók általános szövetsége /ugt/ nyerte meg a szakszervezeti választásokat spanyolországban. szoros másodikként végeztek a kommunista irányítás alatt lévő munkásbizottságok. a múlt évben több mint ötvenezer üzembn, hivatalban került sor a szakszervezeti bizottságok újjáválasztására.

Fi

142

a szerdán nyilvánosságra hozott adatok szerint a dolgozók 36,7 százaléka az ugt, 33,4 százaléka pedig a kommunista befolyás alatt álló munkásbizottságok jelöltjeire adta szavazatát. a többi helyen a kisebb szakszervezetek osztoztak.

a franco-diktatura bukását követő években a két nagy szakszervezeti központ csaknem azonos arányban szerzett szavazatokat. az ugt mostani, valamelyes előretörését összefüggésbe hozzák a szocialisták tavaly októberi választási győzelmével s a kommunista párt visszaesésével.

ky/ha

12.57 090383 0935

-.-

sk0028 4 300 mtik1030

rövid hírek

magyar elismerés

bogota, 1983. március 9. /mti/ - a kolumbiai művészetek és tudományok védnöksége székházában vass miklós magyar nagykövet ünnepélyes keretek között adta át blas emilio atehortua zeneszerzőnek a bartók-émlékérmét, amelyet a művész bartóknak dedikált zeneműve elismeréseként kapott.

ii. erzsébet kanadában

victoria, 1983. március 9. /ap/ - ii. erzsébet brit uralkodónő kedden a kanadai victoriába érkezett. a királynő és férje az egyesült államokban tett 10 napos látogatását befejezve látogatott el a dédanyjáról elnevezett városba. az időjárás - miként már az egyesült államokban is - most sem volt kegyes a királyipárhoz: a nagyszabású, diszes fogadási ceremónia idején végig zuhogott az eső.

ujfajta veseműtét

moszkva, 1983. március 9. /taszsz/ - egy minszki gyermeksebészetben sikeresen hajtottak végre egy ujfajta veseműtétet. a 10 éves viktor jarko egyik veséjén súlyos elváltozásokat észleltek és miként hasonló esetekben általában, először a vese eltávolítására

Fi

142

gondoltak. végül más megoldás mellett döntöttek: a belorusz szervátültetési központ szakemberei ötórás műtéttel a veséből eltávolították a beteg részeket és ezek pótlása után a vese visszakerült eredeti helyére.

pc-küm mj ng

13.48 090383 1276

-.-

sk0029 4 230 mtik1031

ensz - emberi jogok

genf, 1983. március 9. /taszsz/ - az ensz emberi jogok bizottságának jelenlegi ülésén az egyesült államok nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy a washington számára kellemetlen témákról: így dél-afrika, közel-kelet, chile és salvador kérdéséről elterelje a bizottság figyelmét - a „lengyel kérdést”, tüzetten napirendre.

a bizottság egyik ülésén elhangzott felszólalásában henryk sokalski, lengyelország képviselője határozottan elutasította az országa belügyeibe való, megengedhetetlen beavatkozási kísérleteket. a lengyel küldött rámutatott, hogy mindaz, ami „az emberi jogok megsértéséről”, lengyelországgal kapcsolatban a bizottság ülésein elhangzott, nem volt más, mint a nato propagandájának ismételtetése.

a szovjet küldöttség vezetője is elítélte a lengyel belügyekbe való beavatkozási kísérleteket, rámutatva a „lengyel kérdésre”, szóló határozattervezet hamis, képmutató voltára és arra, hogy egy ilyen állásfoglalás károsan befolyásolná a bizottság tevékenységét.

az egyesült államok küldöttsége, minden eszközt felhasználva, végül is egy lengyelelles határozat meghozatalára kényszerítette a bizottságot.

a szavazás után elhangzott felszólalásában a lengyel delegátus leszögezte, hogy a határozat beavatkozás lengyelország belügyeibe és hogy azt országa nem tekinti önmagára nézve kötelezőnek. a határozatra egyébként a bizottság tagjainak kevesebb mint a fele szavazott igen-nel.

ág mj ng

13.57 090383 1474

Fi

142

-.-

sk0030 4 230 mtik1033

kambodzsai cáfolat

phnom penh, 1983. március 9. /taszsz/ - a kambodzsában állomásozó vietnami önkéntesek nem fenyegetik a térség más országait - hangoztatja az a nyilatkozat, amelyet a kambodzsai külügyminisztérium adott ki. a nyilatkozat azokat az állításokat cáfolja, amelyeket az amerikai propaganda terjeszt az utóbbi időben.

a phnom penhben nyilvánosságra hozott közlemény emlékeztet rá, hogy a vietnami egységek a kambodzsai kormány kérésére vannak az országban. az erről szóló döntést a kambodzsai népköztárság és a vietnami szocialista köztársaság közötti béke-, barátsági és együttműködési szerződésnek megfelelően hozták meg. a vietnami önkéntesek internacionalista kötelességüknek tesznek eleget, és a kambodzsai népi-forradalmi hadsereggel karöltve védelmezik az ország népének békéjét és alkotó munkáját.

a délkelet-ázsiai problémák megoldásának egyetlen módja a vitás kérdések tárgyalásos úton történő rendezése. az indokina-i országok és az asean-államok tárgyalásaihoz szükséges kedvező feltételek megteremtését jelentős mértékben elősegíti a vietnami, laoszi és kambodzsai vezetők vientiane-i tanácskozásán elfogadott nyilatkozat a vietnami önkéntesek kambodzsai tartózkodásáról - mutat rá a phnom penh-i közlemény.

ps mj ng

14.34 090383 1273

--

sk0031 4 230 mtik1034

török nagykövet - merénylet

belgrád, 1983. március 9. /tanjug/ - szerdán merényletet követtek el törökország belgrádi nagykövete, galip balkar ellen. belgrád központjában, a török nagykövetség közelében helyi idő szerint délelőtti tizenegy óra tájban két fegyveres tűz alá vette a nagykövet gépkocsiját. galip balkar és a gépkocsi vezetője súlyosan megsebesült; mindkettőjüket azonnal kórházba szállították.

Fi
1630

a jugoszláv biztonsági szolgálat két embere azonnal tüzet nyitott a támadókra. az egyik közülük súlyosan megsebesült, a másiknak eddig nem sikerült nyomára bukkani.

a merénylet ügyében vizsgálat indult.

ps mj ng

15.05 090383 0652

--

sk0032 4 230 mtik1035

nkomo botswanában

gaborone, 1983. március 9. /ap/afp/reuter/ - joshua nkomo zimbabwei ellenzéki politikus kedden néhány társával titokban elhagyta hazáját és a szomszédos botswanába érkezett. a hírt szerdán jelentették be hivatalosan gaborone-ban, botswana fővárosában. azt is közölték, hogy nkomo nem kért politikai menedékjogot.

a rövid hivatalos közlemény szerint nkomo a jelenlegi belső helyzetre való tekintettel hagyta el zimbabwét és ideiglenesen botswanában szándékozik maradni. a sajtónak nem nyilatkozik. botswanai tartózkodása alatt tanulmányozni fogja a zimbabwei helyzet megoldásának lehetőségeit - hangoztatja közlemény.

nyugati diplomáciai források szerint nkomo szerdán reggel érkezett gaboroneba, és nyomban találkozott quett masire botswanai elnökkel. a zimbabwei ellenzéki politikus néhány napja tünt el bulawayoi otthonából, röviddel azelőtt, hogy a kormány egyik különleges katonai egysége lezárta és átfésülte azt a külvárosi negyedet, ahol nkomo háza is található. a razzia során számos embert letartóztattak és szombaton átkutatták nkomo házát is.

nkomo vasárnap zimbabwei rejtekhelyén néhány külföldi tudósítónak tartott sajtóértekezletén azzal vádolta robert mugabe kormányát, hogy az életére tör. nkomo és pártja ellen az volt a vád, hogy „összeesküvést sző a kormány megdöntésére,,.

to mj ng

15.41 090383 1360

--

Fi
1630

kül

- 28 -

1983.03.09.

sk0033 4 230 mtik1036

köpeczi béla

bécs, 1983. március 9. /mti/ - dr. fred sinowatz osztrák alkancellár, közoktatási és művészeti miniszter szerdán hivatalában fogadta a hivatalos látogatáson ausztriában tartózkodó köpeczi béla művelődési minisztert. megbeszélésükön áttekintették a két ország kulturális és oktatási kapcsolatainak alakulását és véleményt cseréltek az oktatás, művészet, irodalom és közművelés területén kialakult együttműködés bővítésének lehetőségeiről.

köpeczi béla szerdán a bécsi collegium hungaricumban előadást tartott a magyar kulturális élet és művelődéspolitikai időszerű kérdéseiről.

sz/dj már
15.48 090383 0625

--

sk0034 4 230 mtik1037

volt állam- és kormányfők

bécs, 1983. március 9. /mti/ - a bécsi hofburgban szerdán befejeződött a volt állam- és kormányfők háromnapos eszmecsereje. dr. kurt waldheim korábbi ENSZ-főtitkár elnökségével a jelenleg nyugállományban lévő - de gazdag tapasztalatokkal és komoly befolyással rendelkező - politikusok egy későbbi, reprezentatív konferencia előkészítésére gyűltek össze. céljuk kezdeményezően hozzájárulni a kelet-nyugati kapcsolatok bővítéséhez, illetve a világméretű gazdasági válság- és visszaesés orvoslásához.

a találkozóról kiadott közlemény bejelentette, hogy még az idén 20-25 nemzetközileg ismert államférfi részvételével akciócsoportot hoznak létre a kelet-nyugati és észak-déli párbeszéd előmozdítására.

sz/dj már
15.56 090383 0762

Fi
1630

--

kül

- 29 -

1983.03.09.

sk0035 4 230 mtik1038

nyugdíjazták delaunay-t

párizs, 1983. március 9. /mti/ - a francia minisztertanács szerdai ülése után charles hernu hadügyminiszter közölte, hogy a kormány rené imbort tábornokot nevezte ki a szárazföldi erők új vezérkari főnökévé a nyugalomba vonuló jean delaunay tábornok helyett.

szerda reggel a Le Figaro és a Le Quotidien de Paris azt jelentette, hogy delaunay tábornok, akinek egyébként csak Julius Elsején kellett volna nyugdíjba vonulnia, már most benyújtotta lemondását, mert nem ért egyet a készülő ötéves katonai programmal, amely a szárazföldi erők létszámának mintegy 10 százalékos csökkentését irányozza elő, hogy nagyobb összegeket fordíthassanak a nukleáris fegyverzet fejlesztésére.

hernu hadügyminiszter kijelentette: delaunay tábornok nem mondott le, hanem már régebben terfelve vették a most bekövetkezett személyi változást.

ds/dj már
16.22 090383 0886

--

sk0036 4 230 mtik1040

nicaragua - tiltakozás

havanna, 1983. március 9. /mti/ - a nicaraguai külügyminisztérium szerdán tiltakozó jegyzéket küldött George Shultz amerikai külügyminiszternek a nicaraguai ellenforradalmár bandáknak nyújtott nyílt amerikai támogatás miatt.

a jegyzék emlékeztet arra, hogy csak idén januárban és februárban 56 embert, köztük 3 kiskorú gyermeket öltek meg a hondurasból nicaraguai területre betört ellenforradalmárok. ebben az időszakban - ugyancsak honduras felől - 14 alkalommal sértették meg nicaragua légtérét különböző repülőgépek és helikopterek.

a nicaraguai tiltakozó jegyzék végezetül leszögezi: a sandinista kormány továbbra is kész erőfeszítéseket tenni közép-amerikai békéjének megőrzésére.

go/dj már
16.25 090383 0750

Fi
1945

--

sk0037 4 230 mtik1042

rövid hírek

a pápa belizében

belize city, 1983. március 9. /afp/ap/ - ii. jános pápa szerdán guatemalából közép-amerikai körútjának hetedik állomására, belizébe érkezett. a főváros, belize city repülőterén george price kormányfő üdvözölte a katolikus egyház fejét, aki csak néhány órát tölt belizében. a nemrég függetlenné vált brit gyarmat kormánya röviddel a pápa érkezése előtt jelentette be, hogy belize és a vatikán felvette a diplomáciai kapcsolatokat.

heng samrin—alouis indra

pnom penh, 1983. március 9. /taszsz/ - heng samrin, a kambodzsai népköztársaság államtanácsának elnöke, a kambodzsai népi forradalmi párt központi bizottságának főtitkára pnom penhben fogadta azt a csehszlovák küldöttséget, amely alouis indra, csehszlovákia kommunista pártja központi bizottsága elnökségének tagja, a nemzetgyűlés elnöke vezetésével hivatalos látogatáson kambodzsában tartózkodik.

illegális nyomda

varsó, 1983. március 9. /mti/ - a lengyel állambiztonsági szolgálat poznanban olyan illegális nyomdát fedezett fel, amelyben a földalatti „szolidaritás”, felforgató propagandaanyagait állították elő. több személyt előzetes letartóztatásba helyeztek. többségük poznani, illetve toruni felsőoktatási intézmények tudományos munkatársa, illetve diákja.

to-kn mj ng

16.53 090383 1315

Nw

1925

--

sk0038 4 230 mtik1043

hernu a francia katonapolitikáról

párizs, 1983. március 9. /mti/ - charles hernu hadügyminiszter a szárazföldi haderők új vezérkari főnökének kinevezésével kapcsolatban kijelentette, hogy a francia katonapolitika „globális nukleáris elrettentésen”, nyugszik, s ennek az elvnek az érvényesítése szükségessé teszi „bizonyos archaikussá vált strukturák”, megváltoztatását.

a miniszter nyilatkozatában rámutatott arra, hogy a szárazföldi erőkön belül szervezeti változtatásokat hajtanak majd végre. a hadsereg vezetőinek figyelembe kell venniük a nukleáris fegyverzet számára biztosított prioritást és azt a tényt is, hogy a nukleáris fegyverzet felett a politikai felelősök gyakorolnak ellenőrzést. a miniszter azt mondotta, hogy az 1983-as költségvetésben 25 százalékkal növelik a nukleáris fegyverzet fejlesztésére szánt összegeket.

a le monde értesülése szerint rövidesen változások várhatók a hadsereg más fontos posztjain is, mert a kormány elhatározta a hadsereg vezetésének megfiatalítását. több fontos parancsnoki posztra a rangidős várományosoknál fiatalabb tábornoikat neveznek majd ki.

ds/so már

16.56 090383 1141

--

sk0039 4 230 mtik1044

reagan-beszéd - taszsz

washington, 1983. március 9. /mti-taszsz/ - provokatív jellegűnek minősíti a taszsz szovjet hírügynökség washingtonból keltezett szerdai jelentése reagan elnöknek a floridai orlandóban, az evangélisták országos szövetségének közgyűlésén mondott keddi beszédét.

az amerikai elnök kijelentette, hogy a kommunizmust tartja „minden rossz forrásának”, a jelenlegi világban. a beszéd ismételten azt bizonyítja, hogy a jelenlegi amerikai kormányzat csakis a konfrontáció és a fékevesztett antikommunizmus kategóriáiban tud gondolkodni - emlékeztet a taszsz.-reagan beszéde tükrözi a jelenlegi washingtoni kormányzat militarista irányvonalát

Nw

1925

és azt, hogy nem törekszik a fegyverkezési hajszá megfékezését célzó, kölcsönösen elfogadható megállapodásokra a szovjetunióval.

reagan szerint a kapitalizmus és a szocializmus gyökeres ideológiai szembenállása ellenére az egyesült államoknak nem kell elvetnie a szovjetunióval és más szocialista országokkal való megértés keresésének gondolatát. sőt, ezen túlmenően azt állította: minden lehető meg akar tenni azért, hogy meggyőzze a szovjetuniót az egyesült államok „békés szándékairól”, „egyidejűleg azonban megismételte kormányzatának a hadászati fegyverzet korlátozásáról és csökkentéséről, valamint az európai nukleáris fegyverzet csökkentéséről rendezett tárgyalásokon előterjesztett „kezdeményezéseit”, amelyek arra irányulnak, hogy megbontsák a világban kialakult viszonylagos erőegyensúlyt, egyoldalú leszerelésre kényszerítsék a szovjetuniót, és döntő katonai fölényhez juttassák ezáltal az egyesült államokat.

a beszéd újabb bizonyítéka - hangsúlyozza a taszsz jelentése -, hogy a jelenlegi washingtoni kormányzat külpolitikai kalandorakciók és fegyverkezési hajszá segítségével akar kiutat találni az amerikai imperializmus számára kedvezőtlenül változó helyzetből.

ti hf fn

17.54 090383 1890

--

sk0040 4 230 mtik1045

weinberger

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1983. március 9. /mti/ - az amerikai kormányzat óriási erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy elfogadtassa a katonai költségvetés 10 százalékos növelését a kongresszussal és a közvéleménnyel.

caspar weinberger amerikai hadügyminiszter szerdán az amerikai hadügyminisztériumban megtartott sajtóértekezletén személyesen mutatott be egy „a szovjet katonai erőről”, szóló újabb propaganda-brosurát, amelyet a cia és a katonai hírszerzés állított össze ugyanazzal a céllal, mint legutóbb 1981 őszén: meggyőzni az amerikaiakat és a világgazdálkodókat arról, hogy a washingtoni hadikiadások óriási emelését „a növekvő szovjet katonai erő”, teszi szükségessé.

Nw

1925

a broszúra iránti érdeklődés fokozása céljából reagan elnök is nyilatkozatot tett, amelyben azzal vádolja a szovjetuniót, hogy „nem lassította le”, védelmi erőinek fejlesztését, s új fegyverek kifejlesztésén dolgozik.

weinberger, akinek sajtóértekezletét műholdon közvetítették brüsszelbe, a nato főhadiszállására, többek között arról beszélt, hogy az egyesült államok semmilyen körülmények között sem kíván lemondani középtávolságú rakétáinak Európába telepítéséről. az amerikai hadügyminiszter elutasította minden olyan közbülső megállapodás megkötését, amely akadályozná amerikát a telepítés megkezdésében.

az amerikai kongresszus tagjainak egy része, mint ismeretes, azt a szerény célt tűzte ki, hogy megakadályozza a kormányt a hadikiadások 10 százalékos növelésében, illetve a növekedés ütemét 7 százalékra mérsékelje. a reagan-kormány számára ez elfogadhatatlan, közölte weinberger, mert „komolyan korlátozná képességét arra, hogy megfelelően korszerűsítse erőit”,.

br/so már

18.14 090383 1755

--

sk0041 4 230 mtik1046

lengyel ifjúsági szövetség

varsó, 1983. március 9. /mti/ - a lengyel szocialista ifjúsági szövetség /zsmf/ több éves szünet után ismét ki akarja terjeszteni működési körét az egyetemekre és a főiskolákra. mint a szövetség főtanácsának szerdán varsóban tartott ülésén hangsúlyozták, erre egyebek között a felsőoktatási intézmények hallgatói körében végzett eszmei-politikai munka erősítése érdekében van szükség.

a lengyel egyetemek és főiskolák nappali tagozatain jelenleg több mint 250 ezren tanulnak, közülük azonban eddig csak 15 ezer csatlakozott a három hónapja újjáalakult lengyel diákszövetséghez, a zsp-hez. ilyen körülmények között a mintegy kétmillió fiatal tömörítő másik ifjúsági szervezet, a zsmf országos vezetősége kívánatosnak mondotta, hogy a felsőoktatási intézmények hallgatóinak körében is tevékenykedjen.

Nw

1925

az ülésen józef czyrek, a lemp kb politikai bizottságának tagja, a kb titkára támogatta ezt a koncepciót. hangsúlyozta, a párt minden segítséget megad a zsm-p-nek, hogy eredményes munkát végezzen a diákok között is.

kn/so már

18.25 090383 1086

-. -

sk0042 4 230 mtik1047

el nem kötelezettek-2. /1.rész/

kis csaba, az mti kiküldött tudósítója jelenti:

uj-delhi, 1983. március 9. /mti/ - három plenáris üléssel folytatta szerdán munkáját az indiai fővárosban az el nem kötelezett államok vii. csucskonferenciája. a felszólalásokban általában egységes álláspont tükröződött a mozgalom politikájának néhány fő kérdésében, így például a palesztinai kérdés, vagy az afrika déli részén kialakult helyzet megítélésében. ugyanakkor megmutatkozott az is, hogy számos nemzetközi kérdést más-más módon ítélnék meg a résztvevő országok, egyes témákban pedig egymással is heves vitában állnak. míg például csaknem valamennyi felszólaló sürgette az irán és irak közötti háború haladéktalan beszüntetését, egyesek közülük irán, mások irak álláspontját támogatták. hasonló megosztottságot mutat az indiai-óceán térségének megítélése: míg sri lanka és néhány más ország ettől a kérdéstől teljesen külön akarja kezelni az amerikai támaszponttá alakított diego garcia sziget helyzetét, mauritius államfője, sok más ország egyetértésétől kísérve, nemcsak a két kérdés szoros összefüggésére mutatott rá a vitában, hanem egyúttal követelte a sziget haladéktalan visszaszolgáltatását is.

fontos témaként merül fel a tanácskozáson az egyesült államok politikájának megítélése. daniel ortega saavedra, nicaragua küldöttségének vezetője rendkívül éles szavakkal ítélte el a közép-amerikai térségben tanúsított amerikai magatartást. rámutatott: washington politikája veszélyezteti a térség biztonságát. ortega konkrét példákat ismertetett arról, hogyan próbálja washington visszafordítani a nicaraguában kialakult helyzetet, hogyan bonyolódik ~~be~~ egyre inkább a salvadori polgárháborúba - holott salvadorban csak a felek tárgyalásai útján lehet véget vetni a harcoknak.

Nm

1925

sam nujoma, a swapo vezetője ugyancsak az egyesült államok magatartását hibáztatta szerdai sajtókonferenciáján amiatt, hogy dél-afrika változatlanul büntetlenül szállhat szembe az ENSZ határozataival és akadályozhatja meg namibia függetlenségét. nujoma képmutatónak nevezte az amerikai magatartást. hasonló módon ítélte el washington politikáját ahmed kerekou, benin elnöke is. /folyt./

ki/ge már

18.31 090383 2201

-. -

sk0043 4 230 mtik1048

el nem kötelezettek-2. /2.rész/

a közel-keleti helyzet megítélésénél is akadnak ellentmondásos állásfoglalások. amin gemajel libanoni miniszterelnök például pusztán egyetlen egyszer ejtette ki terjedelmes beszédében az „izraeli agresszió”, kifejezést. a palesztinai nép küzdelmét saját hazája megteremtéséért jogosnak nevezte ugyan, de egyúttal azt is nyomatékosan aláhuzta, hogy „libanon nem lehet mások forradalmainak, vagy polgárháborúinak színtere”, „határozott támogatásáról biztosította viszont a palesztin népet hafez asszad szíriai elnök. /értesülések szerint egyébként jasszer arafat, a pfsz vezetője találkozott gemajellel/

nem vágott össze a mozgalom célkitűzéseiben foglalt elvekkel sziad barre szomáliai elnök beszéde, aki a szocialista etiópiát „gyarmatosító törekvésekkel”, vádolta. ziaul hakk pakisztáni elnök viszont törölte beszédének előre elkészített szövegében kambodzsával kapcsolatos egyes kijelentéseit, annak szellemében, hogy a külügyminiszterek előkészítő tanácskozása már megvitatta ezt a témát. hakk ugyanakkor ismét elővette az afgán kérdést, bár itt is bizonyos mértéktartást tanúsított, a békés rendezést sürgette -, de abban a szellemben, ahogy azt a pakisztáni vezetés értelmezi.

közben folytatódik a munka a csucskonferencia bizottságaiban a záródokumentumok előkészítésére. mint illetékes helyen közölték, számos kérdésben már sikerült kialakítani az egyetértést, a résztvevők a legtöbb témakörben kisebb módosításokkal elfogadták az india által elkészített tervezetet. nincs ugyanakkor végleges megállapodás sok gazdasági vonatkozású témában, bár itt is mutatkozik előrehaladás. jelentős számú olyan módosító javaslat érkezett be, amely még nagyobb hangsúlyt akar adni a fejlődő országok egymás közötti együttműködésének, különböző intézményeket akar erre létrehozni. ugyanakkor más-más megítélés van abban, hogy miként kell a fejlődő országoknak érvényesíteniük érdekeiket a

Nm

1925

fejlett országokkal szemben, milyen módon lehet létrehozni az általuk sürgetett új gazdasági világtrendet.

a csúcskonferencia nyújtotta lehetőségeket sok állam- és kormányfő használja ki kétoldalu megbeszélésekre. indira gandhi indiai kormányfő, a mozgalom elnöke például kiterjedt konzultációkat folytatott az irak és irán közötti háború kérdéséről s tárgyalt erről hosszein musszavi iráni kormányfővel is. /folyt./

ki/ge már

18.38 090383 2382

--

sk0044 4 230 mtik1049

nszk-választások - genf - taszsz

moszkva, 1983. március 9. /mti-taszsz/ - a taszsz szemleirője kommentárban foglalkozik azokkal a nyugati találgatásokkal, melyek szerint a nyugatnémet választások eredménye állítólag engedményekre kényszeríti a szovjetuniót az európai nukleáris fegyverzet korlátozásáról folyó genfi tárgyalásokon, és így lemond majd az egyenlőség és az egyenlő biztonság elvére alapozott álláspontjáról.

vlagyimir szerov teljesen alaptalannak nevezi az efféle spekulációkat és rámutat: a szovjetunió kész elfogadni a közepes hatótávolságú nukleáris fegyverzet csökkentésének igazságos és kölcsönösen elfogadható megoldását - természetesen a megfelelő angol és francia rakéták figyelembevételével. a szovjetunió azonban nem hajlandó elfogadni a reagan-féle nullaváltozaton alapuló egyoldalu leszerelést.

- csak áltatják magukat azok, akik szerint az egyesült államok és a nato hozzáláthat a közepes hatótávolságú amerikai rakéták nyugat-európai telepítéséhez, és közben a genfi tárgyalások ugyanúgy folytatódhatnak, mintha mi sem történt volna.

- naiv az a feltételezés, hogy a szovjetunió nem teszi meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy ne boruljon fel a katonai-hadászati erőegyensúly Európában. az erőegyensúly azonban ez esetben a fegyverzet magasabb szintjén fog megvalósulni, ami viszont senkinek a biztonságát sem növeli.

- teljesen helytelen az is, hogy nyugaton némelyek a nyugatnémet választások kimenetelét az amerikai rakéták nszk-beli telepítésére való felhatalmazásként értékelik. köztudott ugyanis, hogy

Nw

1925

elsősorban a belső gazdasági gondok álltak a választási hadjárat középpontjában. az nszk-ban tartott felmérések szerint a lakosság mintegy hatvan százaléka nem helyesli az amerikai rakéták telepítését - írja a taszsz hírmagyarozója.

ps hf fn

18.41 090383 1837

--

sk0045 4 230 mtik1050

el nem kötelezettek-2. /3.rész/

az iráni vezető ugyanakkor a sajtóközpontban köröztette egy hazai lapnak adott nyilatkozatát, amely szerint irán „nem adhatja fel mások kedvéért szent elveit,„ és folytatni kívánja a harcokat.

átfogó megbeszéléseket tartott új-delhiben ziaul hakk pakisztáni államfő, aki egyúttal az india és pakisztán közötti kapcsolatokról is több megbeszélést folytatott. a konferencia idején a két kormány megállapodást írt alá közös bizottság felállításáról.

a csúcskonferencia különösebb incidensek nélkül folytatódik, csupán tibeti emigránsok próbálták tüntetéssel követelni, hogy a dalai láma kapjon megfigyelői státus-t. ugyanakkor kedden bomba robbant az indiai főváros egyik földalatti vásárlóközpontjában, több sebesülést okozva. ez szélsőséges szikh csoportoknak az indiai kormány ellen irányuló akciója volt.

ki/ge már

18.44 090383 0883

Nw

1925

--

sk0046 4 300 mtik1051

ciszjordániai tüntetés

betlehem, 1983. március 9. /ap/upi/ - izraeli telepések szerdán gépfegyverből tüzet nyitottak a pfsz-t éltető, köveket dobáló palesztin tüntetőkre betlehemben. az izraeli megszálló erők szétkergették a tüntetőket, 13 palesztint letartóztattak. izraeliek letartóztatásáról nem érkezett hír.

a palesztin fiatalok carter volt amerikai elnök betlehemi látogatása ellen tiltakoztak. a ciszjordániában megjelenő arab újságok szerdai vezércikkei bírálták carternek a camp david-i egyezményrendszer létrehozásában játszott szerepét.

carter szerdán délután a betlehemi városházára érkezett, ahol eliasz freidzs palesztin polgármester fogadta a vendéget.

sg hf fn

18.48 090383 0713

--

sk0047 4 230 mtik1052

szélviharok ukrájnában

kijev, 1983. március 9. /taszsz/ - szélviharok söpörtek végig ukrájna területén - a krími és a kárpátokon túli részeket kivéve - az utóbbi 48 órában. a szél sebessége néhol elérte a másodpercenkénti 40 métert.

a viharok következtében több lakóház, középület, mezőgazdasági létesítmény megrongálódott, és megszakadtak a távközlési vonalak. számos ipari és mezőgazdasági üzemben ideiglenesen beszüntették a munkát. a természeti csapás következtében emberéletben nem esett kár.

hg hf fn

18.52 090383 0535

Muu

--

sk0048 4 300 mtik1053

szíriai álláspont

bejrut, 1983. március 9. /reuter/upi/ - szíria „nem ellenzi, hogy az izraeli csapatokkal egyidejűleg vonja ki erőit libanonból,, - mondta ahmed iszkander szíriai tájékoztatási miniszter. nyilatkozata az asz-szajad című bejruti hetilap szerdai számában jelent meg. a párhuzamos kivonulást kilátásba helyező szavaihoz hozzátette: „szíria kész bármire, amivel segítheti az izraeli csapatok teljes kivonását libanonból.,,

megfigyelők ebből a szíriai álláspont módosulására következtetnek. a múlt hét végén iszkander miniszter egy másik bejruti hetilapnak, az al-sirának adott nyilatkozatában ugyanis kifejtette: szíria a megszálló izraeli katonaság távozása után szándékozik hazaszállítani katonáit libanonból.

sg hf fn

19.06 090383 0764

--

sk0049 4 230 mtik1054

jaruzelski—glemp

varsó, 1983. március 9. /mti/ - wojciech jaruzelski hadseregtábornok, miniszterelnök szerdán találkozott józef glemp bíborossal, lengyelország primásával.

a megbeszélésen az országnak a szükségállapot felfüggesztése utáni helyzetéről volt szó. megállapították, hogy haladás történt a társadalmi élet megszilárdulása és a gazdasági tevékenység felélénkülése irányában. mindkét részről kifejezésre juttatták, hogy e tendenciák további erősítésére törekszenek.

rámutatottak: a kormány és a lengyel püspöki kar közös bizottsága által elfogadott elvek alapján mind az állami, mind az egyházi vezetés úgy készíti elő ii. jános pápa lengyelországi látogatását, hogy az hozzájáruljon az állam és a nemzet számára jelenleg legfontosabb ügyek, vagyis az állampolgári együttműködés, a nemzeti megegyezés és az országban folyó normalizáció kedvező alakulásához.

kül

- 40 -

1983.03.09.

kifejezésre juttatták egybehangzó kívánságukat, hogy ii. jános páp pápa ez év június 16. és 22. között tegyen látogatást lengyelországban.

kn/so már

19.08 090383 1058

-. -

sk0050 4 300 mtik1055

comisoi tüntetés

róma, 1983. március 9. /reuter/ - ülésztrájkot folytató nők csoportját verte szét szerdán az olasz rendőrség a comisoi támaszpont bejáratánál, sziciliában. a nato-tervek szerint ezen a támaszponton kell elhelyezni 112 manőverező robotrepülőgépet a nyugat-európai telepítésre szánt közepes hatótávolságu nukleáris rakéták közül, ha ez év végéig nem vezetnek eredményre az e fegyverekről genfben tartott szovjet-amerikai tárgyalások.

az ülésztrájkot folytató nők közül huszat bántalmaztak súlyosan a rendőrök. egy szemtanu szerint először az ut szélére vonszolták, majd megverték őket. a husz nő között amerikaiak, hollandok és nyugatnémetek is voltak.

tavaly novemberben olasz békeharcosok több ezer résztvevővel 1500 kilométeres békemenetet szerveztek az eurorakéták befogadására kijelölt támaszponthoz milánóból. idén janurában pedig a rendőrök egyszer már keményen összecsaptak tüntetőkkel a támaszpont előtt.

sg hf fn

19.20 090383 0971

Nw

-. -

kül

- 41 -

1983.03.09

sk0051 4 230 mtik1056

török nagykövet - 2. /ad:mtik 1034/

belgrád, 1983. március 9. /mti-tanjug, afp, ap/ - petar sztambolics, a jugoszláv államelnökség elnöke szerdán kenan evren török államfőhöz intézett táviratában keményen elítélte a belgrádi török nagykövet ellen ugyanaznap elkövetett merényletet. sztambolics közölte, hogy jugoszláviában mély felháborodást keltett a „nemzetközi terrorizmus büntette”, amelyhez hasonló még nem volt az országban. az államfő egyidejűleg biztosította evrent: mindent megtesznek annak érdekében, hogy megmentsék a török nagykövet életét, és hogy a tetteseket az igazságszolgáltatás kezére juttassák.

halálos áldozata is van a belgrádi merényletnek. a török nagykövetre tüzelő két fegyveres golyói megsebesítettek néhány járőrelőt. egyikük, egy 25 éves egyetemista kórházba szállítás közben belehalt sérüléseibe.

ismeretlen telefonálók athénban az ap, párizsban az afp szerkesztőségével közölték: a szerdai belgrádi merényletet „az örmény népiirtás bírának kommandói”, illegális szervezet tagjai követték el azzal a céllal, hogy felhívják a figyelmet az örmény probléma létezésére. „harcunkat folytatni fogjuk, - tették hozzá.

a szerkesztőségek tájékoztatására!

a megsebesült nagykövetet egy belgrádi kórház intenzív osztályán gyógykezelik. „állapota rendkívül súlyos, - közölték.

kd-fm már

19.22 090383 1398

Nw

-. -

sk0052 1 230 mtik1057

a szerkesztőségek figyelmébe!

mai sk0037, mtik1042 sz. - rövid hírek című - hírünk 2. kis hírének -- phnom penh: heng samrin-alois indra -- 6. sorában a szöveg helyesen:

... alois indra, csehszlovákia kommunista pártja központi bizottsága elnökségének tagja, a szövetségi gyűlés elnöke vezetésével ...

nm fn

19.40 090383 0414

--

sk0053 4 230 mtik1058

két hír bulgáriából

szófia - macskajáték

szófia, 1983. március 9./mti/ - örkény istván macskajáték című, világszerte nagy sikerrel játszott színművének 50. előadását tartotta meg szerdán a szófiai szatirikus színház együttese a magyar intézetben. a premier óta csaknem egy év telt el, a szófiai közönség érdeklődése azonban változatlan. a szófiai magyar intézetben, amely a rendkívül népszerű szatirikus színház állandó kamaratermévé vált, már megkezdődtek a tóték próbái. a bemutató április 4-én lesz.

herbert von karajan bulgáriában

szófia, 1983. február 9./bta/ - kedd este a szófiai kulturpalotában hangversenyt adott herbert von karajan vezényletével a bécsi filharmonikusok zenekara. az előadást mintegy négyezer főnyi közönség hallgatta meg. a műsoron haydn londoni szimfóniája és csajkovszkij 5. szimfóniája szerepelt.

ék---kzs hf fn

19.48 090383 0879

Nw

--

sk0054 4 230 mtik1059

hegycsuszamlás - kina

peking, 1983. március 9./mti/ - több mint 270 ember lette halálát hétfőn este az északnyugat-kínai kanszu tartományban hegycsuszamlás következtében - vált ismeretessé szerdán este pekingben.

a kínai hírügynökség jelentése szerint hétfőn az esti órákban a tartományi fővárostól, lancsoutól 50 kilométerre mintegy 60 millió köbméter föld és kő zudult le egy hegyoldalon, és három négyzetkilométer területen minden épületet betemetett vagy szétzúzott. a hegycsuszamlás eltorlaszolt egy utat, szétrombolt egy kisebb víztárolót. kétszáz hektár mezőgazdasági területet kő borít.

nc hf fn

19.49 090383 0627

--

sk0055 4 230 mtik1060

colombo - egyesült államok

washington, 1983. március 9. /ap, taszsz/ - emilio colombo olasz külügyminiszter, aki két napos hivatalos látogatáson az egyesült államokban tartózkodik, szerdán george shultz külügyminiszterrel a nemzetközi helyzetről és a két ország kapcsolatairól tárgyalt. colombo a későbbiekben találkozik roald reagan elnökkel, george bush alelnökkel és más amerikai vezetőkkel is.

sajtójelentések szerint a római diplomácia vezetője washingtonban az amerikai rakétafegyverek nyugat-európai telepítéséről, a közel-keleti helyzetről és a libanoni válságról tanácskozik.

keddi sajtóértekezletén emilio colombo sürgette washingtont, hogy válaszul a korábbi szovjet kezdeményezésre, terjesszen elő új javaslatot az eurorakéták ügyében. egyidejűleg azonban hozzáfűzte: az olasz kormány véleménye szerint az új amerikai javaslatnak nem kell szükségszerűen eltávolodnia reagan elnök nullaváltoztatától.

ml hf fn

20.22 090383 0954

Nw

--

sk0056 4 230 mtik1061

rövid hírek

dél-libanon - merénylet

bejrut, 1983. március 9./mti/ - bombamerényletet követtek el szerda délután az izraeli együttműködő dél-libanoni miliciaparancsnok, haddad őrnagy rádióállomása ellen. az 50 kilósra becsült, gépkocsiban elhelyezett bomba súlyos anyagi károkat okozott, de személyi sérülés nem történt. a rádióállomás az izraeli megszállás alatt lévő területen, metulla izraeli határállomás közelében működik.

csehszlovák-laoszi - tárgyalások

vientiane, 1983. március 9./ctk/ - alois indrának, csehszlovákia kommunista pártja központi bizottsága elnöksége tagjának, a szövetségi gyűlés elnökének vezetésével hivatalos baráti látogatáson laosban tartózkodó csehszlovák küldöttség szerdán tárgyalt sisomphone lovansay-val, a laoszi népi forradalmi párt kb pb tagjával, a kb titkárával, a legfelsőbb népi tanács alelnökével.

sn-bs-ék-kzs hf fn

20.29 090383 0900

--

sk0057 4 230 mtik1062

atomfegyverek - egyházi vezetők

moszkva, 1983. március 9./taszsz/ - az atomfegyverek befagyasztása igen előnyösen befolyásolná - társadalmi-politikai berendezkedésüktől függetlenül - minden ország gazdaságát, és az államok közötti kapcsolatok javulásához vezetne. ezzel a megállapítással zárult szerdán moszkvában az a kerekasztal-értekezlet, amelyen 19 európai, ázsiai, afrikai és latin-amerikai államból vallási vezetők, valamint közgazdászok, szociológusok és filozófusok az atomfegyverek befagyasztásának gazdasági és erkölcsi jelentőségéről tanácskoztak.

a kerekasztal-értekezlet megrendezéséről még 1982 májusában hozott határozatot a nukleáris katasztrófa veszélyéről moszkvában megrendezett nemzetközi egyházi konferencia.

kzs hf fn

20.51 090383 0770

sk0058 4 230 mtik1063

pápa - haiti

port-au-prince, 1983. március 9. /afp,reuter/ - ii. jános páp pápa szerda este guatemalából haitiba, közép-amerikai és karib-tengeri körútjának utolsó állomáshelyére érkezett. a katolikus egyház feje ezt megelőzőleg kétórás látogatást tett belizében.

ml hf fn

21.21 090383 0296

--

sk0059 4 800 mtik1065

mai külpolitikai híreink tartalomjegyzéke: sk0001-sk0031-ig
budapest, 1983. március 9. /mti/

sk0001 megkezdődött a „seti”,
sk0002 el nem kötelezettek - 1. /1. rész/
sk0003 el nem kötelezettek - 1. /2. rész/
sk0004 japán költségvetés
sk0005 usa-salvador
sk0006 befagyasztás
sk0007 berlinguer
sk0008 pápa
sk0009 thai provokációk
sk0010 görögország - amerikai támaszpontok
sk0011 rövid hírek:

bécs: waldheim
dakka: hajószerecsétlenség
recife: földcsuszamlás

sk0012 a fegyverkezés és a gazdaság
sk0013 nato - „hadijáték”, /1. rész/
sk0014 nato - „hadijáték”, /2. rész/
sk0015 „észak-dél”, a csucson - 1.
sk0016 „észak-dél”, a csucson - 2.
sk0017 rendbontási kísérletek, letartóztatás
sk0018 carter
sk0019 brit bányászok
sk0020 rakéták
sk0021 jugoszláv népfront - gazdasági problémák /1. rész/
sk0022 jugoszláv népfront - gazdasági problémák /2. rész/

kül

- 46 -

1983.03.09.

sk0023 elméleti konferencia
sk0024 francia választási kampány
sk0025 rakéták - financial times
sk0026 balkán - dzsurov-cikk
sk0027 spanyol - szakszervezeti választás
sk0028 rövid hírek:
bogota: magyar elismerés
victoria: ii. erzsébet kanadában
moszkva: újfajta veseműtét

sk0029 ensz - emberi jogok
sk0030 kambodzsai cáfolat
sk0031 török nagykövet - merénylet
so/fn
21.25 090383 1573

--

sk0060 4 800 mtik1066

mai külpolitikai híreink tartalomjegyzéke: sk0032-sk0056-ig
budapest, 1983. március 9. /mti/

sk0032 nkomo botswanában
sk0033 köpeczi béla
sk0034 volt állam- és kormányfők
sk0035 nyugdíjazták delaunay-t
sk0036 nicaragua - tiltakozás
sk0037 rövid hírek:
belize city: a pápa belizében
phnom penh: heng samrin - alois indra
varsó: illegális nyomda

sk0038 hernu a francia katonapolitikáról
sk0039 reagan-beszéd - taszsz
sk0040 weinberger
sk0041 lengyel ifjúsági szövetség
sk0042 el nem kötelezettek - 2. /1. rész/
sk0043 el nem kötelezettek - 2. /2. rész/
sk0044 nszk-választások - genf - taszsz
sk0045 el nem kötelezettek - 2. /3. rész/
sk0046 ciszjordániai tüntetés
sk0047 szélviharok ukrájnában
sk0048 szíriai álláspont
sk0049 jaruzelski - glemp

kül

- 47 -

1983.03.09.

sk0050 comisoi tüntetés
sk0051 török nagykövet - 2. /ad: mtik1034/
sk0052 javítás az mtik1042. számú hirre
sk0053 két hír bulgáriából
sk0054 hegycsuszamlás - kina
sk0055 colombo - egyesült államok
sk0056 rövid hírek:

bejrut: dél-libanon - merénylet
vientiane: csehszlovák-laoszi - tárgyalások

21.26 so/fn
090383 1350

--

kül

- 48 -

1983.03.09.

sk0061 4 800 mtik1067

mai külpolitikai híreink tartalomjegyzéke: sk0057-sk0061-ig
budapest, 1983. március 9. /mti/

sk0057 atomfegyverek - egyházi vezetők
sk0058 pápa - haiti
sk0059 tartalomjegyzék /1. rész/
sk0060 tartalomjegyzék /2. rész/
sk0061 tartalomjegyzék /3. rész/
so/fn

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében
főszerkesztő: köves tibor
szerkesztették: éliás béla
heltai andrás
németh gyula
márkus gyula
flesch istván

- v é g e -

21.32 090383 0739

.-.

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.010/x

Külföldi hírek

budapest, 1983. március 10.

kül

c s ü t ö r t ö k

sk0001 4 230 mtik1003

el nem kötelezettek 1. /1.rész/

kis csaba, az mti kiküldött tudósítója jelenti:

uj-delhi, 1983. március 10. /mti/ - már félszáznál több
küldöttségvezető szólalt fel uj-delhiben, az el nem kötelezettek
mozgalmának vii. csucskonferenciáján. a vitában világosan
kibontakozik, hogy a közvetlen és mindenkit érintő időszerű
politikai és gazdasági kérdések mellett mindenekelőtt az immár több
mint száz országot átfogó mozgalom további politikai irányvonaláról
van szó. míg egyes államok szeretnék, ha az el nem kötelezettek
hátat fordítanának a haladó eszméknek, legfeljebb szavakban
hirdetnék azt, hogy a mozgalom antikolonialista és
imperialistaellenes, számos ország követeli, hogy a mozgalom tartson
ki amellet a vonal mellett, amelyet havannában határozott meg és
élesen szálljon szembe az imperialista kíséreltetekkel. /folyt./

ki/dj éb

06.58 100383 0860

kl 850/kl

.-.